ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 32 ވަނަ ބައްދަލުވުން

6 އޮގަސްޓު 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީހުރާ ކޮޓަރި 10)

ފެށުނު ގަޑި: 9:30

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރު؛ ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ﷲ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 32 ވަނަ ބައްދަލުވުން. އެޖެންޑާ ނަންބަރު 1، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2021، ޤައުމީ ޕެންޝަން ސިސްޓަމްގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ސުންގަޑި ކަނޑައަޅައި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތަކާ ދޭތެރޭގައި މަޝްވަރާކުރުން. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލަން.

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދޫޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ބިލުގެ ސުންގަޑިއެއްގެ ގޮތުގައި އޮގަސްޓު 12 ވަނަ ދުވަސް ކަނޑައަޅުން.

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އައިޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދޫޙް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިގޮތަށް ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވޯޓުދެއްވުމާ. (ވޯޓުދެއްވުން) 5 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވި. ނުފެންނަ ކަމަށް. (ވޯޓުދެއްވުން) ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް. (ވޯޓުދެއްވުން) އެޖެންޑާ ނަންބަރު 2- ސޮވްރިންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓު ފަންޑުގެ ބިލު މަސައްކަތް ކޮމިޓީން ނިންމާނެ ސުންގަޑި އިއުލާނުކުރުން. މިއީ މިހާރު ނިންމަވަންޖެހޭ ބިލެއްނު؟

އިދާރީ މުޝީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސޮވްރިންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓު ބިލުގެ އެ ދުވަހުގެ މުގައްރިރު ވިދާޅުވެގެން ސޮވްރިންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓު ފަންޑުގެ ބިލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް ލިބިގެން، ލިބުމާ އެއްކޮށް ފުރަތަމައިން ވެސް ޕްރޮސެސް މިނިސްޓްރީއަށް ކޮމެންޓަށް ފޮނުވީމަ. އެ ބަދަލުން ވިދާޅުވެފައި އިނީ މި ބިލަށް ކޮމެންޓެއް އައި.އެމް.އެފް ރިކޮމެންޑޭޝަންސްތަކާ އެއްކޮށް ގެންނަން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް. ދެން އެ ބަދަލުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނީ 3 ވަރަކަށް މަސްދުވަސް ފަހުން. ލިބުނުމާ އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ މަސައްކަތް ކޮށް ނިންމާފައި ކޮމެންޓަށް ފޮނުވިފަހުން އެ ބަދަލުން ޓްރެޜަރީ ކޮމެންޓްގައި އެބަ އަންނަ ކަމަށް. އެއީ ސޮވްރިންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓު ފަންޑުގައި މިހާރު އަސްލު ގާނޫނު އައިސްފައި އޮތް ޕޮއިންޓްތައް

މިހާރު ދިވެހި ރުފިޔާއިން އާއި ދެއިންބެއިންކުރެވޭ. ދުން އެކަމަކު އައި.އެމް.އެފްގެ ރިކޮމެންޑްކުރަމުންދެއް އަސްލު ސޮވެރިންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑު ކުރަމުން ދެއިންބެއިންކުރާ އެކައުންޓެއް ގޮތުގައި ބަހައްޓަން. ދުން މުޅި ބިލަން ކޮމިޓީން އާދަމް ހުރި ކޮމިޝަންސަމާލާ އެއްކޮށް އާޖީ އާފިޔާގެ ޚަރަދާ އެއްކޮށް އަދުގަނޑުމުން މުޅި ބިލު ގެރާވާބް، ރީ-ޑޮލަރައިޒްކުރި އާދަމާ އެގުތަން އަދި.އެމް.އެފްގެ ރިކޮމެންޑްކުރަމުންބަން. އެކަން ކޮންމެ ފައިސާއި، މި ދިރާ ދަރުމަ ނިމުނުކޮން ކޮމިޓީއަށް ފައިސާއި ގަނަމުގެ ކުރިން ކޮމިޝަންބަން ފަންޑުވަމަ ވިޔަފާރި ޕްރޮސެސް ބާންޖެއް އެބައްޖެއްވާ. އަސްލު އެގޮތަކަށް ޖަރަނގެ ގޮތުގައި އާއި މުއިންބެއިންކުރެވުން އުސޫލުތަކާއި އެބަހުއްޓޭ. ދުން އާގެ ފަހުން އަދުގަނޑުމުން އެ ބަދަލުކުރަން ކޮމިޝަންބަވެއިގެން މިހާރު 4 މަސް ވަނީ. ދުން މުގައްރިރު ވިޔަފާރިގެން އަދުގަނޑު އެ ބަދަލުކުރަން ސިޓީއެއް ފޮނުވަމަ ގަވާޢިދުގައި އެ ބަދަލުން ވިޔަފާރިފައިވަނީ ސޮވެރިންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑުގެ ބިލަން މިނިސްޓްރީން އިސްލާހު ހުށަހެޅުމަން އިޖުރާ ވަގުތު ބަދަލުވާ ކަމަކަށް. އެހެންވީމާ، ދުން އަދުގަނޑުމުންނަން ގެރާވާބްއެއް ފުލުފާނު މި ހަރަކާތު ނިޔަލަށް. އެއީ ކޮމިޓީން ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި އަހަރުގެ ނިޔަލަށް؟

އިދާރީ މާޖުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮމެންޓް ލިބޭނެ ބައިމުދާ ޝަރުޢީ ކަމުގައި ވަރަށް ދަރުމަ ނިޔަލަށް. ދުން ފުރަތަމަ އެކްސްޕެންޑިޗަރު. އެހެންވީމާ، މިސާލަކަށް، މި އަހަރު ދަރުމަ ނިޔަލަށް ހިސާބަށް ބޭފުޅުން ބަޖެޓްގައި ގަވާއިދު. ކޮންމެ ބޮޑު ވިޔަފާރި މިހާރު ސްޕީކަރުއަށް އަހަރުވީ އިން ބަޖެޓްގެ ފަހަކަށްވީ ހިސާބަށް. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓްގެ އަހަރުގެ ބައިވެރިވާނެ ގަވާޢިދާ މި ފަހު ނިޔަލަށް. ބަޖެ ހަދައިފާ ނަހަރު ކާފު ހިސާބަށް ކަރެއް ފަހު ނިޔަލަށް ކޮމިޓީން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، ބަޖެޓްގެ ހުށަހަ ބަޖެޓް...

(އޮޑިއޯ މަޝްވަރާއިން ލިޔުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން)

އިދާރީ މޭޒުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ އަނބުރާ އެމް.އެމް.އޭއާއި ޓީ.ބީއާ ކޮމިޓީއިން ބެލުމަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ސްޓޮކްއިންގެ ޑިވިޑެންޑްގެ ފަންޑުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުނިމިގެން މި އުޅެނީ، ކުރިއަށް ނުގެންދެވިގެން މި އުޅެނީ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއާ އަދި ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުން އަންނަންޖެހޭ ބައެއް އިސްލާހުތައް ނައުމުގެ ސަބަބުން އިނގޭތޯ. ހާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފިނޭންސުން މި ލިބެންޖެހޭ މައުލޫމާތުތައް ނުލިބިގެން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު އަދިވެސް ކުރިއަށްގެންދެވިފައެއް އަންނަނީ އެ ފަރާތުން ލިބެންވާ މައުލޫމާތުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު މިއަދު އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރުން އެ މައުލޫމާތުތައް ހުށަހެޅުމަށް ބަލައި ފިނޭންސުން އިތުރު ސިޓީއެއް ފޮނުވާނަން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު މިހާރު ސްޓޭޓަސް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމައިލާފައި އުޅެނީ ނަންބަރަށް، ދެން އޮތް އުޅެނީ ނަންބަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ދޭނަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން) އަޑުފުރު.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްލަޠީފު މޫސާ ފާހަގަކޮށްލުން:

މިހާރު މި ކޮމިޓީއަށް އަންނަ ހަމަ ގިނަ ބިލުތައް މި ހުށަހަޅާ ބިލުތަކަށް ދައުލަތުގެ އާދި މުއައްސަސާތަކުން ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ނުލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަންޖެހިފައި ހުއްޓިގެން. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެ ތަންތަނުން ޖަވާބުދާރީކުރުވަން މިދިޔަ ދުވަސްވަރުގެ ކުރިން ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތަށް ޖަވާބުދިން. ދެން ނުވާނެ ވަކިވަކިން ކުރިއަށްގެންދާ ފަދަ ގޮތެއް ތަކުރާރުވާ ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ދިމާވެގެން ނޫނީ އިސްލާހުކޮށް ދިނުން ބަލައިގަންނަން. އަދި ކޮންމެސް ވަރަކަށް މި ވޯޓުގައި ބަލައިގަނެވިފައިވާ ބަދަލުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން މި ކަމުގައި ނިންމާން އިނގޭތޯ، އެހެންވީމާ، މުޅިން ތަފާތު ހާލަތެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަގެންގޮސް؛ ދެން އިސްތިހާރު ބޮޑަށް ދައުލަތުގެ ބަޔަކަށް ހަދާ ކޮންކޮން ފޯރުކޮށްދޭ ބަޔަކާ ވާހަކަ ދައްކާ ފޮނުވާ އެ ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކުރެވިގެން އަސާސީ މި ކަމަށް ބަލާ އަންނަނީ ފާސްވާނެ. އެކަމަށް މި ކުރާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަވަހަށް ފާސްވެދާނެ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތެއް ޤާނޫނީ ފުރުސަތު މި ހިނގަނީ. އެކަން ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ނާޒިމް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! ބައެއް މީޑިއާތަކުގައި ވެސް ރިޕޯޓުކުރެވިފައި އެބަ އޮތް އެސް.ޓީ.އޯގެ ބިލު މި ކޮމިޓީގައި އޮންނަތާ އެއް އަހަރަށްވުރެ ގިނަދުވަސްވެއްޖެ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ މީގެ ބައިވެރިވެލެއް ހަދާފައި. އާދެ! މި ބިލު މި ކޮމިޓީއަށް ލިބުނީ މި އޮތީ 2 ޖުލައި 2024ގައި. އޭގެ ފަހުން މިހާރު އިސްލާހު ހުށަހަޅަން އެބައޮތް ފުރުޞަތު ދީފައިވޭ. އަނެއްކާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ޚަލާސްވުމަކަށް ވެސް އިސްލާހު ހުށަހަޅައިދީ. އަނެއްކާވެސް މިހާރު ވެސް އަނެއްކާވެސް ފުރުޞަތު އިތުރުކުރަން މި އެދެނީ. އެއީ ޒުވާނުން ބޭނުންވާ ޤާނޫނެއް ސަބަބުން، ޤައުމީ ހަނގުރާމަވަނަ ޒުވާނުން ބޭނުންވާ ޤާނޫނެއް މި ކަމުގައި މި ވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތު ކޮމިޓީން ފޮނުވަން އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ބާރުކޮށް އެދެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންތައްތަކުގެ ނުކުތާތައް ފިޔަވަޅުތަކެއް މިކަމުގައި ސިޔާސީ ކަންތައް ހަމަޖެހެން ނުކުމެއްޖެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ ސީދާ އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ނިންމަން ހަމަ މިހާރު ކަންތައް މި ކޮމިޓީގައި މިއަދު ވެއްޖެ. މިހާރު 4 ޖުލައިގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި އޮތީ ރިޕޯޓް ނިންމަން ވެސް ދޫކޮށްފައި. އަނެއްކާ މިހާރު މި އޮގަސްޓު 6 މިއަދާ. އޭގެ ދެ މަސް ފަސް މިދޭ. އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ އެއް ފާހަގަކޮށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ ހަމަ މިއަދު މި ބިލު މި ކޮމިޓީގައި ތަޢާރަފުކުރައްވާ މިކަން ނިންމަން. އެގޮތަށް ސުންގަޑެއް ކަނޑައަޅާފައި އެކަން ހަމަޖެއްސުމުގައި ދަންނަވާން މުޤައްރިރު ނޫނީ މަޝްވަރާގެ ރައީސް ހަމަވެސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޑރ. ޝަފީޤު.

ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝަފީޤު ފާހަގަކޮށްލުން:

އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތާ ބެހޭ ދެ ގާނޫނެއް މިހާރު ވެސް ފާސްކުރެވިފައޭ. އޭގެ ތެރޭގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 29/2024 އާއި 30/2024 ދައުލަތުގެ ދަރަންޏާ ބެހޭ ގާނޫނާއި ފިސްކަލް ރެސްޕޮންސިބިލިޓީ ގާނޫނެއް ފާސްކުރެވިފައޭ. ދެން މި ތިބެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ބޭނުން ގާނޫނެއް ފާސްކުރުމުގެ

ޒަމާން، ފިސްކަލް ރެސްޕޮންސިބިލިޓީ ޤާނޫނުގައި އެބަ ބުނޭ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ފިސްކަލް އިމަރޖެންސީ އެނަލިސިސްއެއް ހެދުންވާނޭ ގާނޫނެއް މަޖިލީހަށް ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން. ދެން މިހާރު މި ގާނޫނަށް އިސްލާހުކުރަން ފޮނުވައި މި އޮތީ 3 ޖޫން 2025 ގައި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގާނޫނުގެ އެކިއެކި މާއްދާތަކުގައި ފުރުޞަތުދީފައި ހުރުމާ އެކު، ގާނޫނު މާނަކުރުމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނޭނގޭ. މި ބުނާ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔާއަށް ކުރާނެ އަސަރު އެނގޭނެ އެއްވެސް ރިޕޯޓެއް ނެތި މިހާރު ވެސް މަޖިލީހަށް ބިލެއްގައި ހުށަހަޅަމުން މި ދަނީ. މިއަދު އަމަލުކުރެވޭތޯ ނޫންތޯ ވެސް ނޭނގޭ. އެހެންވީމާ، އަދި އެއާއިލާގައި ދަރަންޏާބެހޭ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ވެސް މި އަހަރު، ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ޖުލައި މަހުގައި ދައުލަތުން ނެރެންޖެހޭ، ދައުލަތުގެ ދަރަނީގެ ސްޓޭޓަސް ފާސްކޮށްލައި ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ޖުލައި މަހުގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭ އެއްޗެއް، ޝާއިޢުކުރަންޖެހޭ އެއްޗެއް. އެ ވެސް ނެތް. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނުތަކެއް. މިހާރު ސަރުކާރުން މި ގާނޫނުތަކަށް، ހުއްސަކޮށް މާލިއްޔާ ހަރުދަނާކުރަން މި ފާސްކުރެވުނު ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ފާސްކުރަން އުޅުނު 3 ވަނަ ގާނޫނު ތިބޭ، މިހާރު މި ދައުލާ ސްޓެބިލައިޒޭޝަން ފަންޑު ގާނޫނު. އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް މިހާރު ދައުލަތުގެ ނިޔަތުގެ މައިސަލައިގެ އުޅޭނީކޮން މިއަދު މި ގާނޫނުތަކަށް އަމަލުކުރުން ކުރެވޭކަން މަޖުބޫރުވެފައިވާކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ފާސްކުރެވިފައި އޮތް ގާނޫނަށް ވެސް ރަނގަޅަށް އަމަލުކުރެވޭތޯ ނޫންތޯ އަޅުގަނޑުމެން އުނދަގޫ ބަލަން. އެއާއިލާގައި ސްޓެބިލިޓީ ފަންޑު ގާނޫނު ހިފަހައްޓައިގެން ވަނީ ނޫނީ ހަމަ ޓެކްނިކަލް މަސައްކަތެއްގެ ނުލިބިގެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރަން އޮތީ. ސުވާލުކުރީމާ.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ދެން ދޭ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ގޮސް، އެ މުއްދަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ނުލިބިއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ދެން މި ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ގޮތަކަށް ބިލު ފާސްކުރާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން އިނގޭތޯ. ދެން މި ކޮމިޓީއަކީ އެ ބިލުތައް އަވަހަށް، ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ބިލެއް ފަހަތަށް ނުލާނެ. ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އެ ބިލުތައް ފަސްވަނީ. މި ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން އެ އަދި ހުކުރުދުވަހު ޖަލްސާއެއް ބައްލަވާފައި، ހަވީރު ކޮމިޓީ ބައްލަވާފައި، ބުރާސްފަތި ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމެއް ނަގަވާފައި އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ނިންމާނަން. އެހެންނަމަވެސް، ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ލިބޭ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ނުލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލުތައް ފަސްވެގެންދަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މުއްދަތުގެ ނިޔަލަށް އެ މަޢުލޫމާތު ނުލިބިއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ ގޮތަކަށް ބިލު ފާސްކުރާނީ ނޫންތޯ؟ ދެން މި އޮތީ

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 3- މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑްގެ އޮޕަރޭޝަނަށް ބޭނުންވާ ސާމާނު ގަތުމުގެ މުޢާމަލާތްތަކާގުޅޭ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓާ ބެހޭގޮތުން. އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކުރުން. އަޅުގަނޑު ހުޅުވައިލަން ފުރުޞަތަށް.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

<u>ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަޙްމޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑްގެ އޮޕަރޭޝަނަށް ބޭނުންވާ ސާމާނު ގަތުމުގެ މުޢާމަލާތްތަކާ ގުޅޭ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު، މިއީ 2018 އިން 2020 ވަނަ އަހަރަށް، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމާފައި މި އޮތް ގޮތް އިނގޭތޯ ފުރަތަމައިން މި އޮތީ. ދެން މި ރިޕޯޓު ނިންމުނުފަހުން އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޕީ.އެލްއަށް ފޮނުވި ސުވާލުތަކުގެ ޖަވާބުގައި އެބަ އޮތް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވި މަޢުލޫމާތުތައް ހިއްސާކޮށްފައި. އެއާއެކުގައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ނިންމުންތަކަށް އެއާ ގުޅިގެން އިތުރުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް މިހާރު މި ވަނީ އިތުރުކުރެވިފައި. ދެން ޖުމުލަގޮތެއްގައި ހަމަ ފާހަގަކޮށްލެވޭ އެއް ކަމަކީ، މި ޕްރޮސެސް ގޮތުގެ ކަންތައްތަކުގައި، ވަރަށް ބޮޑެތި ވައްކަންތަކެއް އެބަހުރި ހިނގާފައި. މިހާރު މިސާލަކަށް ތަންތަނަށްވާގޮތުގައި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓުގެ ތާވަލުތަކުން މި ފެންނަނީ ހީވާ ތަފުސީލު. އަންނާނެ 28 މިލިއަން، 18 މިލިއަނުން އެބަހުރި. ދެން ގެއްލިފައި ހުރި ނޫނީ މި ޕްރޮސެސް ގޮތުގެ ތެރެއިން ހިނގާފައި ހުރި ބޮޑެތި ހަރަކާތްތައް ފެންނަން މިހިރީ އަދަދުތަކާ އެކު ރިޕޯޓުން. އަދި އެއާއެކުގައި އޭގެ ތަފްސީލު ގޮތުން ބާވަތްތަކުން ގޮސްފައި، މި މިލިއަނުން އެއާއެކު ގޮތްތަކުގައި ބައެއް ފަހަރު ދިޔަގޮތަކަށް. ދެން އެއާއެކުގައި ނިންމުންތަކާ އެއާއެކު، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމުމެއް އޭ ކޮމިޓީން ނިންމާފައި. އެގޮތުން ހަމަ ފުރަތަމަ ނިންމުމަކީ ގޮތަކަށް މި އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގެ ގޮސްފައި ގަވައިދާ ހިލާފަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މުއައްސަސާތަކުގައި ތަފާތު ރަމަޒާތުތަކަކަށް އިސްތިއުފާދިނުމަށް އެމް.ޕީ.އެލްއަށް އެންގުމަށް. އެއީ ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ފުރަތަމަ ނިންމުން. ދެވަނަ ނިންމުމަކީ ގޮތަކަށް މިއީ، ޖުމްލަ އުޅުނު ދުވަސްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ސީނިއަރ މެނޭޖްމަންޓް ކަމަށް ހަދާކަން ބޯޑުތަކާ ސިޔާސީގޮތުން، ޕްރޮކިއުމަންޓް ބޯޑުތަކުގެ މެމްބަރުންނަށް ނަމަވެސް ބޯޑުތަކާ ރިޕޯޓް ނުގެނެސް ގޮތަށް ހަރަކާތްތެރިވި، ބާރުތަކުގެ ބޯޑުތަކުގެ މެންބަރުން އަދަދު ސީނިއަރ މެނޭޖްމަންޓް ބަޔަކު އޮޑިޓްކުރަން ގޮތުން ސިޔާސީ މީހުން ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ކަސަރާތަކީ ނިންމުމަށް، އެކި ބޯޑުތަކާ ރިޕޯޓު ޕްރޮސެސްތަކަށް 45

ދުވަހުގެ ޖަލްސާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް ފިއުލް ސަޕްލައިސް މޯލްޑިވްސްއަށް އެންގުމަށް. މިން ވަނަ ނިސްބަތުގެ ގޮތުގައި މި އޮތީ، މާލެ ކޮމާޝަލް ހާބަރުގެ ބޭނުމަށް އެމް.ޕީ.އެލްއިން ގަތް ތެލުގެ ބިލުއިން ބާކީ ގެއްލިފައިވާމީ، އެމް.ޕީ.އެލްއަށް ލިބެން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު މި ޒާތުންގައި ބައިވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތަކުން ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް އަވަސްކޮށްދިނުމަށް ޕްރޮސީޖަރުގެ އޮފީހަށް ކަނޑައެޅިގެން އަންގައި، މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ގޮތް ރިޕޯޓް ކޮށް މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް އެންގުމަށް. 4 ވަނަ ނިންމުމެއް ގޮތުގައި މި އޮތީ، ފިއުލް ސަޕްލައިސް މޯލްޑިވްސްއިން ފިއުލް ފިއުލާއި ގެސްގެ ޑިސްޓްރިބިއުޝަން ބަހައި، އެއްވެސް އިންޑިވިޖުއަލް ހިސާބެއް ބަހައި، އެ ކޮންފުރަންސެއް ރިޕޯޓް މުއާމަލާތް ބޮޑުވާ ޕްރޮސެސް އިންތިޒާމު ކުރެވޭ ގޮތަކަށް ކުރިޔަށް ދާއިރު، ސިޔާސަތު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަށް، ޕްރޮސެސް ހަމަޖެއްސުމަށް، އެހެން އެ ކޮންފަރެންސް އެކުލެވިގެން ދިއުމަށް ޑިސްޓްރިބިއުޝަން ހަމަޖައްސާ ވަރު ޖެހޭ ކުރިން މުޢާމަލާތްތަކުގެ އުސޫލުތަކާއި ބަހައި، އެ ކޮންފުރަންސް ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ކުރެވެމުންދާ ޕްރޮސެސްތައް ބަލައިގަނެ މަސައްކަތް ފެށުމަށް ސަލާމަތް ކުރުމުގައި މި ޢިންޑަސްޓްރީގެ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން، ވަކި ދުވަސްތަކެއްގެ ތެރޭގައި ފުރިހަމަ ކުރުމަށް 5 ވަނަ ނިންމުމެއް ގޮތުގައި އިޢުލާނުކުރުން، ވަރަށް އަވަސް އުސޫލުތަކުން ވަކިވަކިން ބަލައިގަނެ ފެށުމަށް ސަލާމަތް ކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ އިންޑަސްޓްރީގެ ފެލިސިޓީ ސްޓްރެޓަޖީ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ފޮނުވާލުމަށް ވަކިން ހޯދުމަށް ފާހަގަކޮށް ބައްދަލުވުމަށް ބާއްވާ ފުރުސަތު ދިނުމަށް. މިއީ ޕާސެންޓެއް ސަލާމަތް ކަރުނުގަޔާ އުސޫލުތަކުގައި ހަމަޖެއްސުމަށް އެ ކޮންފުރަންސްއަށް އެންގުމަށް. މިއީ ޖުމްލަ ޤަރާރުތައް ފާސްކުރިކަމަށް 5 ނަމްބަރު.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މި އެމް.ޕީ.އެލް އާއި އެފް.އެސް.އެމް.އާ ދެމެދުގައި ހިސާބުތަކާ މި ތެލުގެ މުޢާމަލާތްތަކުގައި މި ކޮންޓްރެކްޓަށް އެކޯޑުވާ މަސައްކަތް މިއީ އަދާކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމަށް. މިހާރު ހިސާބުކުރުމުގައި މި ތަރުތީބު ތެލުގެ މުއާމަލާތް ފަހުން ދެކޭގޮތުން. އެއީ ހިސާބުކުރުމުގެ ކުރީގެ ތެރޭގައި މި މުއާމަލާތުގެ އެކައުންޓް ތަރުތީބު މި ފުރަތަމަ ފަރާތަކުން ނުލިބި، ތެލުގެ ބިލްތައް ހިސާބުކުރުމަށް މި ކޮށްދިނުމަށް 3 ވަނަ މުއާމަލާތް ނިންމުމަށް ބޭނުންވާ މި ތަރުތީބު އެކުލެވޭ. މިއީ އެމް.ޕީ.އެލްގެ 2 ކުރިން ފިލާ އެފް.އެސް.އެމް.ގެ ތަރުތީބު ދެމެދު އިސްލާހު. ބަޔަކު ތާރީޚުތަކުގެ މުއާމަލާތް ފިލާ މި ތަރުތީބުކުރަނީ. މިއީ ހިސާބުކުރުމުގެ ކުރިން މި އެއްބަސްވުމުގެ ފަހުން މިއީ ގެއްލުމަށް. ސަބަބަކީ، އެމް.ޕީ.އެލް އިން މި ވަނަ އެމް.ޕީ.އެލްގެ

2 ދުވަސްޖެހުން ކަނޑައެޅިފައި އިންނަތީ. 3 މިޔާރުގެ މައްސަލަ މި ތަޖުރިބާކުރީ. އޭގެ ތެރެއިން އެޗް.ޕީ.އެލްގެ 2 މިނުން، އެ 2 މިނުން މި ވަނީ ވަކިފާޑެއްގައި ވަކިކޮށްފައި. އެހެންވީމާ، އެ މިނުން މިހާރު ވެސް ކޮންމެވެސްވަރަކަށްގެ ކައުންޓަރެއް އަދާކޮށްދީ މިކަން ކުރިމަ އެހެންނުނުވޭ. އެ މިނުންނަށް އަދަބުއް ލިބިއްޖެ. ދެން އެ މިނުންގެ މައްސަލަ ކޮޅުގައި މި އޮތީ. ދެން އެޗް.އެސް.އެލްގެ ފަރާތުން މި ތަޖުރިބާކުރަނީ ޕްރައިވެޓުގެ މައްސަލަ. އަދިކަމަށް ގަބޫލުކުރެ ނުހުރަސް ބަރުގައި ހުރިހާ ބަނގުރާޅޫ ޕްރައިވެޓު މި ކަންކަމަށް ޖީނިއާލޯޑީ ކަމަކަށް. މައްސަލައެއް ނުވޭ އެކަ ވެސް ވަނީކުރުގައި ބައިވެރިވެގެން އޮތުވައިލައިގެން އެކަ ބައިވެރިވުން މަދު ބޮޑު އަބުޖާގައި މި މިނުން ގިނަ ބޮޑު އެދޭ ކަމަށް ހަމަވުމައި އެކަން ނުކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބަނގުރާޅޫ ޕްރައިވެޓުގެ މައްސަލަ އަދި ބޮޑު ކަމަށް ވެސް މިއަދު ފާޑުކިޔާ ހުރިހާ ދެކެން މިނުން ބޭނުމެއް ކުރާނެ ބޮޑު ޕްރައިވެޓުގެ ޑްރެމިސީ. އެހެންވީމާ، އަދިކަމަށްވެސް ހަމައެކަނި ކޮންމެ ޕްރައިވެޓުގެ ޑޮސިއޭ ގަބޫލުކުރާކަށް ނިކަމެތި ފަރާތްތަކުން ފާރަވެރިކަން. އަދިކަމަށްވެސް ނިޔަ ފުރަތަމަ މިސާލަކަށް އެހެން ކަނޑައެޅިފައި ވާހަކަ ދައްކައިގެން ގިނަ ފަރާތުގެ ދުވަހު ބަނދުކުރެވިފައި ވާކަމަށް އެމް.އެމް.އޭގެ ކޮންމެއަކީ. މިގޮތް ކައިރިގައި ވެސް އަދިކަމަށްވެސް ދޫކޮށްފައި އެއީ އެ މިނުން ހުށަހެޅި. އެ ބެލުމަކީ އެއްގޮތަކަށް، އެމް.އެމް.އޭގެ ފާޑުގައި ވަކިވަކި ވާހަކަތައް ޖެހިގެން ވަނީ ބަޔަކަށް. އެހެންނަމަވެސް ކޮށްދޭން ވެސް މިކަމަށް ބިރުގަންނަ ކަމެއް ގަބޫލު ވެސް ހުށަހެޅިފައި ވަނީ. ދެން އެޗް.އެސް.އެލްގެ ކޮންމެގޮތެއް ވަކިވާ ވަގުތު ކަނޑައެޅުމަށް ހަމައެކަނި ވެސް ވަކި. ދެން އެޗް.އެސް.އެލްގެ ކޮންމެގޮތެއް ވަކިވާ ވަގުތު ކަނޑައެޅުމަށް ހަމައެކަނި ޑޮސިއޭ ދިރާސާކުރި ވަރަށް ބޮޑު ދުވަސް މިއަދު ދެއްކި. އެހެންނަމަވެސް، އަދިކަމަށްވެސް އަދި މި ރިކުއިސްޓް އަދި މިއަދު މި ކޮޓަރި ނިންމާލި ކަމަށް ބަޔަކު ސިފަވާ އަދިކަމަށް ބަލައިލީމާ އެމް.އެމް.އޭގެ ކޮންމެހެން އަދިކަމަށްވެސް ބަޔަކު ބަދަލު ފުރުޞަތު މި ބަދަލުކުރުމުގެ ބަލިވެ އިންނަތީ. އެޖެ ވަރަށް ފުށުއަރާ ބިލުބާރުތައް މި ކަންކަން މިނުން ކުރާނީ މި މަޖިލިސްއަށް މިނުން ދާއިރާ. އަދި ހަމަ އެއްބަސްވުމާ މި އިތުރުން އިންނަތީ ވެސް މި ޕްރައިވެޓުގެ މައްސަލަ ބޮޑު މިނުން ދާއިރާ. އާދެ އެކަނި ބަލަހައްޓާގެން ބެލެހޭ ތަމްރީނު މި ޕްރައިވެޓާއި ތަފާތުކަމަށް ބަލާކަމަށް ހުށަހެޅުއްވުން؟ އެކަމުގެ މެނޭޖުކުރުން ބޮޑުކަން. އެހެންވީމާ، އަދިކަމަށް ފުރުސަތު، އަތޮޅު ވެސް މި އަޅުގަނޑު އިތުރުންނާއި މި އަޅުގަނޑު ކަނޑައެޅިގެންދާނަމަ މި ކަންތައްތައް ވާނީ ބަލަންޖެހޭ އަދިކަމަށް އެމް.އެމް.އޭގެ ބެލެހެއްޓުމާ ވެސް އެ ދުވަހު ބައްދަލުކުރީ. ދެން އެޗް.އެސް.އެލްގެ މެނޭޖުމަންޓު އެ ބަލައި ގެންނަވާ ވެސް ގެންދެވި. އެއާ އެމް.ޑީ ވެސް ބައްދަލުކުރެއްވީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ވެސް ހަމަ އެޗް.އެސް.އެލްގެ އެ އިސްތިޢުފާ ނުދެއް ހާލުން އަދި ރިސްކްތައް ބަލާކަން ވެސް އަދި އަތުއްޖެ ފާރަވެރިކަން ވެސް. އެއީ މިހާރު ވެސް ހަމަ ތިމަންނަމެންގެ ރިސްކް ބަލާކަން އެޗް.އެސް.އެލްގެ އެހެން މަދުވާނެ ބޮޑު ރިސްކް ވެސް އެބައޮތް. އެހެން އެކަން ވުމުގެ ސަބަބުން އެ ރިސްކް ބަލަހައްޓާ ޑިޕާޓްމަންޓު އެޗް.އެސް.އެލް ސިފަ ބަޔާއް ރިސްކް ބަލާކަން މިހާރު ބޮޑު އަދާކުރުން ވެސް އެބަ ދެންނެ.

އެހެންވީމާ، ސަބްސިޑީ ކޮންޓްރެކްޓެއް އުފައްދާފައި އޮތުމުގެ، ސިޓީ މައި ކޮންޓްރެކްޓަރ ތޮއް އަދާކޮށްދޭން މިކަން އޮޅުމަކީ
ފަސް އަހަރު ތަނަވަސްކުރެވިފައެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މިއަދު މި ރިޕޯޓު ނިންމާ ކަމަށް ވަނީ މި ރިޕޯޓު
ނިންމާފައި އަދި އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން އާ ތަޖުރިބާއެއް ފަދަށް، ނޫނީ ބަދަލުތަކެއް ބަލަން. ތަޖުރިބާ ނުކުރިއަސް އަދި
އޮފަރސައިޒް ފަންކްޝަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަން އެބަ ފެނޭ އެސް.ޓީ.އޯގެ ކަންތައް ދާއިމީގޮތެއްގައި
ތަނަވަސްވާނެ ގޮތެއް ހޯދަން ޖަހައި ދިނުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ހަމަ އެސް.ޓީ.އޯއިން
ޓެކްބިދާރޗޭޖް ކަމަށް ވެސް މިކަމުގެ އަދި ޓެކްނިކަލް މިކަން ކޮންމެހެން އޮތީސް، ޓެކްނިކަލް ބޮޑުގައި މިކަން
އަޅުގަނޑުމެން އޮތީސް، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެކަމާ މަސައްކަތް ދިމާ ގެންޖެހޭނެ ކޮންމެއްވެސް ވެސް ބަލަން. ދެން
ހަމަ އާއްމުކޮށް އެސް.ޓީ.އޯގެ ލޯން އަދާ ވެސްޓްމަންޓުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިން އިންޑިޔާ، އެ މީހުންގެ ނުބައިކޮށް
ދުއްސަހިފަތުގެ ވަޒަނަތަކަށް ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން ދެކިފަ ބުނެފައި ވަޒަނާއެއް. އެސް.ޓީ.އައިން ފަރާތްތަކުން
ފުރުޞަތުގައި ރަނގަޅު އެޖެންސީތަކުން އެސް.ޓީ.އޯގެ ކުއްލިޔަކުން ގަބޫލުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުން
އިންޑިޔާ. ދެން އެއީ އިންޓްރެސްޓްގައި އެ ބޮޑުން ކުރަ ބޭނުމެއް ކުރުމަށް 1.8 މިލިއަން ރުފިޔާ ކޮބައިކަމަށް
އަޅައިގެން ގޮސް ހަމަށް ފައިސާއިން ރަނގަޅުކުރަން ދައްކަ ކަމަށް ވަނީ. މީހުން ކޮންމެއެއް ވެގެންދާނެ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވަރަށް ފުރާޙަން މިކަން ބަލަން. ދެން އަބަދު ވެސް މީގެ ކުރިން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަ ވާހަކައެއް މިއީ ހުޅުމާލޭގައި މި ހުރިހާ އެޖެންސީތަކާ ކޮށް ބައެއްގެ އެޖެންސީތަކުން
ޕްރޮފިޓަބަލް އެއްޗެއް އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، މި ގޮތަށް ނުބައްދެން ކުރީ މުއްސަނދިކަމާ އެއްޗެހި
ފަރަގަކުރަމުން ގޮސް މީހުންގެ ނަފްސުގައި މި ހުރިހާ އެ ގޮތަށް ބެލޭނެ އިންޑިޔާގެ ކުއްވާ. އެކަމަކު ގާތުން އެބަ
އޮތް. ސަބްސިޑީ ޖަހާފައިގެ ގާތުން އެބަ އޮތް. އެ ގާތުންގައި ޚާއްޞަ އެބައިން އެކަން ކުރަން. އެ ޚާއްޞަ ބޮޑުމާ
އެ ޚާއްޞަ އަޅާފައި ހުރި އެއްކޮށްލާފައިވާ ބައްޔާ ކޮންޑޮ ފުށުރޮއްކާރުގެ ވެސް ސަރު.އަރު ކޮޖެ
ދިމާއި، އެ ސަރު.އަރު ކޮޖެ ސަބްކޮންޓްރެކްޓަރ އެއީ ކޮން ޢަމަލުކުރަން އެންމެ ގޮތަށް. އެކަމަކު މި ހަމަ ގޮތުގެ،
ޖީލުތަކަކުން ދުނިޔާ މީހުން ވެސް މި ހަމަ ގޮތުގެ އެ ޚާއްޞަކުރުމަށް ރިޕޯޓް ފޮނުވިދާނެ. ރިޕޯޓް ފޮނުވިދާނަ އެ
މަސްދޫކުރުމަށް، އެކޮޅު ސަރުކާރުގެ އެ ޚާއްޞަ ޕްރޮޖެކްޓް އެ މީހުން ވަގު އެޖެންސީތަކާއި، އެ މީހުން
އެހެން މީހުންގެ ނަފްސުގައި އެޖެންސީތަކުން ބަޖެޓުން ފަހަރު ދުރުކުރުމަކީ ބިރުވެރި. އަޅުގަނޑުމެން އެކަން އެނގޭނީ
އެސް.ޓީ.އޯގެ ޒިންމާގެ ބަދަލުން. އެސް.ޓީ.އޯގެ ޖަވާބު ކުރި ދަށުވެއްޖެ. އެކަމާ ދެ އެޖެންސީއާ، އެކަމާ ލޮބި
ދަތުރުގައި އޮތް ދެ އެޖެންސީއާ. އެކަމަކު ދަށުވާކުރިމަ ކޮންމެ ދިހައިމަ ކޮބައިގައި މި ބަހައި އަމިއްލަ
ކޮންސޮލިޑޭޝަން އެއީ ބޮޑުވެރިންގެ ސަރުކާރުގެ ޖަވާބުދާރީ އޮތް ދެ އެޖެންސީއާ އެއީ. އެ ދެ އެޖެންސީއާ އެއް

ގޮތަކަށް ފުލުހުންނަކަށް ނުނެގޭނެ. ތިމަންމެންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ އޮތީ. އެއާ ދިރިއުޅެނީ ބައްސާވާ. އެ ތަނަށް ވެރި ދައްކާފައި އޮތީ ބައްސާވާ. އެކަމަކު އެނައަށްޓަކާ މި އޮފީހަށް އަމިއްލަ. މާދަމާ ނަމެއް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައެއް ސްޓޭޓަސް ބަދަލުވެ ޕްރޮސެސްކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މި ގޮތަށް، އެއީ ނުބައިވާ ފުއްސަމާރީހަކަށް ވަންހަރާކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއް އުސޫލަކުން އަލުގަނޑުވެންނަން މި އޮތީ އުސޫލުވެ. ދެން އަލުގަނޑުވެންނަން ހަމަ މި ފޮލިޓެގެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން އަލުގަނޑުވެންނަން އެބަހުރި ހިދުމަތާ މި ގޮތަށް ހުރި އެއް އެޕާޓްމަންޓެއް. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް އަލުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ މިހެން ސްޓޭޓަސް ބަދަލުވެ ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ކަންތައް އެންފޯސްމަންޓްދީން އަލުގަނޑުވެން އޮންނާނީ އޮތޯ.ޕީ.ސީގައި އޮތިފައި ވެސް. އެހެންވީމާ، އަލުގަނޑުވެން އެ ކަންތައް ވެސް އެބަޖެހޭ ފުލުހުންނާއި މި ކަންތައް ކުރާ އިރު. އެއީ ސްޓޭޓަސް ބަދަލުވެ ގޮސް ބަލަން ގޮތަށް އޮތޯ.ޕީ.ސީގައި ހުރި ހުރިގޮތް، އޮތޯ.ޕީ.ސީން އެ މިހެންގެ ޕްރޮޕޯޒަލްސް ދަށުގާ ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށްގެން. މިހާރު މި ރެކޯޑްސް އެޕާޓްމަންޓްސްގައި ބެލިއުމް، އެސް.ޓީ.އޯ، އެމް.އެސް.އޭގެ މިހެން ގޮތް އެޕާޓްމަންޓުގައި ބެލިއުމް، އަލުގަނޑުވެން މި ދެންނެވި ގޮތަށް މި ކަންތައް ފުންނާކަލި ސަރުކާރު އޮތް ކަމެއް ނެތް. އެއީ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިއުމް ވަޒީފާއަދާކުރާ ފުލުހުންގެ ވެއްޓިއްދާ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ އެނގޭ ދެކޮޅު ފެއިލުނުމުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ފަރުވާ ހަދަވަޅުން ގެނެވޭނީ. އޭނަ ހަމަކަށް ފައިސާއިން ގޮސް 18 ވަރަކަ ދުވާލާ ދިޔައިން އެޕާޓްމަންޓެއް ގެންނަ ކަމަށް ވަރަށް އެއީ މައްސަލައެއް. އެކަން ބެލުން ދަށުން. އެ ހިތި ގޮތުން ވެސް އެންނަނީ ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަލުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިއަދުވެސް ފުލުހުން އަލުގަނޑުވެން މިކަން ބަލާ ދިޔު، އަލުގަނޑުވެން އެބަޖެހޭ މި ފުލުން ފުރުސަތު އިސްކަމެ. ވަކިން އެކަށީ ފުރި ގެތެ އޮތޯ.ޕީ.ސީއާ ބަދަލު ގޮތުން ދަނޑުވާ ވަރަކަތަށް އެބަޖެހޭ ހުއްޓުން. އެހެންވީމާ، އަލުގަނޑުވެން މިހައްދު މި ރިޕޯޓް ނިންމި ކަމަށް ވިއްސާ، އަލުގަނޑުވެން އިތުބާރު މިކަން ބެލުމަށް އަލުގަނޑުވެން މި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައި ކުރިއަށްދާން އަލުގަނޑު ފެނޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖީ. ޝަފްރީދު.

ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަފްރީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. މި ރިޕޯޓުގައި ހުރި ކަންތައްތަކާ އަލުގަނޑު ވެސް ބަލައިގަންނަން. ދެން އެކަމަކު މި ގޮތަށް 2018 އިން 2020 ޖަހާފައި އަލުގަނޑުވެން މި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރިއިރު ޚަރަދުތަކުގައި މި ތަފާތު ސަރަޙައްދުން އެމް.ޕީ.އެލްއަށް ވީ ގެއްލުން ވަގަށްކުރިވިފައެއް ނެތް. މިއީ އަލުގަނޑަށް މައްސަލަޔާ ދިމުން ހިމޭ 10، 12، 15

އަހަރު ހިނގަމުންދިޔަ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މީގައި އަސްލު އަދަދު 200، 300 މިލިއަނަށް އަރާ. އެހެންވީމާ، މި ގޮތަށް ދެ އަހަރުދުވަހުގެ ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރީމާ މީގެ ބަޔަކީ މަސްރަފެއް ފަހަރެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނިދާނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިތާނގައި މި ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ވެސް މި ދައްކަނީ ދައުލަތުގެ ކޮންޓިންޖެންޓް ކުރާ ނުދާވާ ބަޖެޓުތަކުގެ ސަބަބުން ގެއްލޭ ފައިސާތަކުގެ މާނަ. ދެން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ނޫނީ ދައުލަތަށް ކުރަންޖެހިފައި އޮންނަ ކަން ކުރާ ނިމޭ ފަރުން އެބައި އަހަރެއް ފަހުން އެކަން ބެލުން. އޭރު މި ފައިސާ ވެސް ގެއްލިފައި، ދެން އެ ހިސާބު ގޮތެއް ވެސް ނެތިފައި މި ހުންނަނީ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަރުކާރު މިއީގައި ވެސް އަދި އެކި ތަންތަނުގައި އެންމެ ދިނުން ބަލައިލާ ވާހަކައިގެ އޮޑިޓް ބަޖެޓަށް ވެސް ބަލައިލާ ދަށްވެގެން ގަވާއިދު ހިންގޭ ތަފާތު ޖަދުވަލު ކަރުދާހުގެ ކުރިން ނިމުނު ކޮންމެ ސަފުހާ ފަހަރުން ގޮތަށް ކޮށްގެން. މިއަދު ސަރުކާރުތަކުގެ ނަގާ ކަރުދާސް ކަމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ދުވަސް ވެސް ދައުލަތުގެ ވަރަށް ގިނަ ބޮޑު. މި ކޮމިޓީއަށް އައިސް ހުށަހެޅިގެން ގެނެސް ދިރާސާކުރި އަދި ރަނގަޅު ގޮތަށް ވެސް ދެނެގަނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަރުކާރުގެ ބޮޑު ބަޔަކުން ގެނެސްދޭ ރިޕޯޓުތަކެއް ވާ ކޮމިޓީގައި ވެސް ގަވާއިދު ކަމެއް ނެތް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސެކްރެޓަރީ ހަދައިފައި ވާކަން ބަލަން ވާހަކަ، އޮޑިޓް ރިޕޯޓުން އޮޑިޓް ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދެއްކި ކުރިއަށް 11.9 މިލިއަން ރުފިޔާގެ އެއް ދުވަހު ތަފާތު. ޚަރަދުކުރިން ވަރަށް މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ޚަރަދުކޮށްފައި ވާތީ އިޔާދަ ނަމަވެސް 15 މިލިއަން ރުފިޔާ، ފައިނޭންސް މިލިއަން ރުފިޔާ އެއްކޮށް. އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވައިލި ވެސް އެބަ ބަލަހައްޓާ އަދި އެ އިއްޔެއިން ވެސް. މި ކާޖުސްޓަރު ޖެހިއްޖެ. ޕްރޮޖެކްޓް ޚަރަދުކުރި 25 ހާސް ރުފިޔާގެ ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓް މި އިންތިހާބު 5 ވަރަކަ ރުފިޔާ. އެއީ ވެސް ޢާންމު ހެދި ވަރަކަ ރުފިޔާ. އެހެންވީމާ، އަދި މިއީ ރަނގަޅު ހަރަދު، އަދި ކުރަންޖެހޭ ހަރަދުތަކުގެ ނަންބަރު ބެލުން ވެސް ވަރަށް ދެރަ ގޮތުން މިއަދު ފެއްސި ކޮމިޓީ ހަމަޖެހޭ. މި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ކުރަންޖެހޭ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ވެސް ކޮންމެ ދާއިރާ ބެޑުގެއްސޭ މިއަދު. ފެން ހިލާ ވެސް އުފެއްދުންތަ ޕީއެސްއައިޕީގެ މިއަދު 15 މިލިއަން ރުފިޔާ، 16 މިލިއަން ރުފިޔާ އޮޑިޓް ޖެނެރަލް އާއި ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ބަޔަކަށް ހިއްސާކުރުމާ ދެކެގެންނެވި؟ އެހެންވީމާ، މި ފަދަ ހަރަދުތަކެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ބަޖެޓަކަށް ކަނޑައެޅޭ ވެސް ބަޖެޓު އެބަ ދޭ. މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ނިމުމަށް ކަމަށް ވާނަމަ މި ކޮމިޓީގެ ބޭނުމެއް ވެސް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުން ޤާނޫނުކުރުން ދެވޭ ބަޔަކަށް ވާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިއްޔެ ވެސް މަޖިލީހުގައި ވެސް މި ވާހަކަ މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރަކަށް ވެސް ގެނައީން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރުވޭނީ މައިންޓެނެންސް މި ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި މަސްއޫލިއްޔަތު؛ ދެން އޮޑިޓް ޖެނެރަލް ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ބަޔާނުގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުން އެބައުޅޭ. އެންމެ ބޮޑު

ކޮންޓްރެކްޓަރަކާ ކޮންމެހެން ކޮރަޕްޝަންގެ އިޝޫތައް ކުރަންޖެހޭ ބައިވަރު ހަރަދުތަކެއް ކުރުން. ދުނިޔޭގެ ރެކޯޑު ހަދަންވެގެން ނަވާރަ، ވިހި ތަންތަނުގައި ފުޓްޕްރިންޓްސް އަޅުވައިފި. މިއަދު އާގެ ސަބަބުން، އެ ފުޓްޕްރިންޓްސްގެ ސަބަބުން ދަރުމަތުގެ އަސްއްކާވެސް މިދިއައީ 50 ދަރަޖައިގެ ކަމަށް އެބަ ކުރެއިމްކޮށްފައި އުޅޭތީ ދަރުމަތުގެ މަސްކަތް. އެ ފުޓްޕްރިންޓް މާ އަވަހަށް އުދުހިލާ. އުދުހިލަ ޖެހެންތައް ފެއްޖެހިނދާ. ހިދާ ރަށޭސްޓަބިލައިޒްވާތާ ބޮޑަށް ފުށް ނުވެއްޖެނި އެކަމި. އެހެންވީމާ، މި އެމް.އޭ.ސީ.އެލް؛ ދަރުމަތުގެ ކޮންޓްރެކްޓް މިއަދު މަދު ކޮންޓްރެކްޓް އޮތީ ހިދާ ފުށް ހަމައްލަހަން އެ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސޭ. އެޗްއޯން މި އޮތީ އެމް.އޭ.ސީ.އެލް އެކަނި ކަމަށް ފުށް ބޭނުމާއާ ހިއްސާވާ ކޮންޓްރިބިއުޝަންގެ ތަފާތުން. އެކަމަކު އެ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ދަށުން މި ފުސްތަކުތަކުގައި ލިބޭން އޮތް އާމުދަނީ ފުށް މިއަދު ހަމަ ދަރަނީގެ ދަންތަރަކުއްގައި، ކޮށްޖެހެން އާދޭ ޕްރޮޖެކްޓް ނޫނީ މިފަދަ ކޮންޓްރެކްޓް އެއް ކަމެއް ކޮންމެވެސް ކޮންމެވެސް ދަނީ. އަދި އެ ބާރުގައި އާމްދަނީ ލިބެންހުރި ޖެހިޖް ފުރި ޕްރޮޖެކްޓައް ފުށް ދޫކޮށްދީ އެ ހިސާބުއްކަމަށް ފުށް ނަންގެ. އެ ބޮޑުން ގޮތަށް ފުށް ނުކުތް. 50 އަހަރަށް ފުށް ދިފާޢު ކުޅެކަ އަޅުއްގައި ރައްޖިހިނުހަށް ފުށް. ހިއްސާއްޓަ އެނގޭނީ؟ އެ ވާހަކަ ފުށް އުބަދުއްޓަ ޝުއަބުލް މިޖާގައި. ހިއްވެޓް މި ކޮމިޓީން ދިސްކަސްއިނގެން އެ ބޯޑުގެން ނުގެންނަނީ މި ތަނަށް؟ ހާޟިރުވެހުރިނަނީ؟ ބައިވަރު ވާހަކަތައް ޕްރޮޖެކް ތަނގަޅި އުފެދުނީ. ގައިމުވެސް ކުރިސް އެބަ ދައްކާ ވަރަށް ގިނައިން އެ ވާހަކަ. އެގޮ ޖެހޭ ފިޔަވައް ފުށް ދަނީއޭ. އެހެންވީމާ، ދަރުމަތަށް ފައިދާވެރި ގޮތަށް ނޫނިތޯ އަރަލު މި ކުރަނީ އަދުގަނޑުމެން ބަލުން ރަނގަޅު. ދުނިޔޭ ޖުމްލަކޮށް މި ރިޕޯޓަށް އަދުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ސަރުކާރުއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.

<u>ހަރަކާތް ދާއިރާގެ ފުށްބަރު އަބަދުލްއަޒީޒު މުސާ ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

އަދުގަނޑުމެން ހިފަނީ މި ހާއްސަ އޮޑިޓަށްފަރު މި ތަނަށް އެ ބޯޓުގެ ގުޅުން ސުވާލުކުރިމަ އެ ލިބޭ އޮޑިޓް ފުށް މާ ރަނގަޅު އިނގޭތޯ. އެއީ މިހާރު އެބަ އެނގޭ މިސާލަކަށް ފުއްތު ސަބްލައިއިން އެމް.ޕީ.އެލަށް މި އަހާ ތަނާ. އެއީ ހިނދު ފިނިކޮށްތައް އެއަށް ހަރަދުފަސްވާ އޮއްލޮއި ހަވާ ވަރަށް ސާފުކަށް އެނގޭން. އެ ފިނިކުގެއް މިފަދަ ގަޅިއަށް ދެއްވީމަ މިފަދަ ވަރުއް ހަރަދުވަސްކަން. އެއަށްފަރު ބޯރުން އެއަށް ތަނާ ހަރަދަށް ހިސާބުއްގައި އެ ޖީބީވަރަންޖެގައި ހިއްސާ ހާޖެގެ ފުށް ޖިނާއެއް ނުރަނގަޅު އެކަން ބޮޑުން ފުށް އެއީ. ހަމަ ބޮޑާ ވަރަކަށް ދެރަށް ތަނާ އަޖާ ގޮތަކަށް ނުރައްކަލު ނިމުމާ މި ތަޕީ. އެހެންވީމާ، ތަނާ އަދި ބޮޑަށް ދުނިޔާ ކަންޖެހިގެން އެ ތަނަށް އެމް.ޕީ.އެލްގެ އެ ތަނާ ކުރިން ހިއްސާ ހިތަށް ނުރައްކަލު ކައްސަކުރާ ނުރައްކަލެއް. އެހެންވީމާ، އެ ޖެހެއްޖެއި ތަނާ ދުސްތުރަން ހިއްސާ މިއަދު ކަމުސަކަށް ނުރައްކަލު މި ކުއެރި. މި ނޫން ކަމުސަކައް ތިމިރާ މަސައްކަތް ހިލާ ސިވިލް ސާސް ޚިދުމަތްތައް މި

ހިނގަނީ އަސްލު. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ކަމެއް މިހާރު؛ މިއަދު ދުނިޔެ އެއަށްވުރެ މާ ކުރިއަށްގޮސްފައި މި އޮތީ. ބޮޑު އޮންނަ ހިސާބާއި އާދައި ހުރި ތުރުގެ އަދަދާއި، އަޅުގަނޑާ އިރު އެދޭ ވަގާ އެއްޗެހި އެނގޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރުވުން އެބަހުރި މިއަދު. މި ކަންކަން ނުކޮށް އެ ތިބޭނީ ހަމަ ހުރިހާ، މި ސަރުކާރު ވެސް ކުރީ ސަރުކާރު ވެސް ދެން އަންނަ ސަރުކާރުތަކުގައި ވެސް ނުކުރާނެ. އެއީ ވައްކަން ކުރެވޭ ގޮތަށް ނިޒާމު ބައްޓަންކުރަންވެގެން އެކަން ކުރަނީ. ނިޒާމުތަކުގައި އޮތް ހުސްކަން ބަންގްލަދޭޝް ޕްރައިވެޓް މި ކުރެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އެއީ ނޫން ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމު ވެސް ހިނގަންޖެހޭނެ ގޮތަކީ. އެ ދުސްތޫރު ދީފައި އެ ހުންނަ މީހުން އެކަން ނުކުރެވިގެން ގޮސް އޮންނަ ދަށުގައި ހުންނަ މީހާ ވައްކަން އެ ކުރީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ މީހާގެ މައްޗަށް ފިޔަވަޅު އަޅަން ޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ ހަމަ މި ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ގެނެސް ހާޒިރުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ އެންގެވުން އެ ބާރުވެރިކަން އެބަޖެހޭ އަންގަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

<u>ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! މި ރިޕޯޓުގެ 5.4 ގައި އެބަ އޮތް ރިކޮމެންޑޭޝަނު ކުރައްވާފައި އެ ކޮންޕެނީގެ ޗެއާމަން އޮޑިޓް ކުރުމަން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްއަށް އަންގުވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ވެސް މިހާރު ހަމަ އޭނާގެ އަތްމަތި ވަރަށް ބޮޑުކޮށް އުޅޭނީ. ވަރަށް ގިނަ އޮޑިޓްތައް އެބަހުރި ނުނިމިފައި. އަޅުގަނޑުމެން އެކޮޅު ވަގުތުން ބެލި ޕަރފޯމަންސްއޮޑިޓުތަކުން އެހީގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފެނިފައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ފަހުން ވެސް 50% މިހާތަނަށް ނިންމިފައި އޮތީ ވެސް. އަނެއް 50% މަސައްކަތް ދަނީ ކުރިއަށް. މިހާރު ވެސް ސިވިލްގެ އޮޑިޓާއި ފުރަތަމައިގެ ޚާއްސަ އޮޑިޓާއި މިކަހަލަ ކޮންމެއްޗެއް ވެސް ނިމިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަކަށް ނާދޭ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެދިގެން މި އަންނަ އަހަރުގެ މެދުއްޔާ ހިސާބަށް ދާއިރު ވެސް މި އަންނާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ޖަވާބެއް ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ހަމަ އެސް.ޓީ.އޯގެ މެނޭޖްމަންޓާއި ނޫނީ އެސް.ޓީ.އޯގެ މެނޭޖްމަންޓާ ބައްދަލުކޮށްގެން ނަމަވެސް މި ހުރި ސުވާލުތަކަށް މައްސަލަތަކަށް އެބަޖެހޭ ބައްލަވައި އަންނަން އިނގޭތޯ. މިގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައި އޮޑިޓަރ އަސްސޮލްވަރ ކޮރަޕްޝަން ވެސް އެސް.ޓީ.އޯއިން ދިޔައީ އޮޑިޓަރ ވަރަށް ބޮޑެތި އަދަދުތަކުން އިނގޭތޯ. މިއަދުން ހަމަ އޮޑިޓަރ އަސްސޮލްވަރ ކްރެޑިޓުތަކެއް. އަނެއްކާ ރިޕޯޓުތަކުގައި ކޮންސޮލިޑޭޓް ވެސް ހަމަ އެއްވެސް ސުވާލުކުރިއަކާ ނުލައި ދިޔައި އޮޑިޓަރ.

މިކަން މި ކުރެވޭނީ ކޮން ފަރާތަކުން ހުއްދަ ދީގެންތޯ؟ ކޮން ފަރާތަކުންތޯ މިއަދު ބާރު ލިބިދޭނީ؟ ދެން އެޗް.އެސް.އެމް.އޭ ވެސް ބެލެނިވެރިއެއް ވެސް އޮތީ ކުންފުންޏެއް. އެސް.ޓީ.އޯ. އެހެންވީމާ، އެސް.ޓީ.އޯ މެނޭޖްމަންޓާއި، އެސް.ޓީ.އޯގައި ތިބި ވެރިން މި ބޯޑަށް ކަންތައްތައް ހިނގަން މި ދޫކޮށްލާފައި އޮތީމަ މިހެން މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިތި އެކައުންޓަބަލް ކުރުވަން. މިހާރު އަމިއްލަ ކުންފުންޏަކުން ވެސް ނުހިންގާ ޑިރެކްޓަރކަން ކަންތައްތައް އެބަ ކުރޭ އިންގިލާބީ ހަމަ ވަރަށް ބައިވަރު ފައިސާ އެސް.ޓީ.އޯއިން ނަގައި، އެޗް.އެސް.އެމް.އޭއަށް ނިޔާވި އެބަހުރި އެ ބޯޑަށް ޝެއާހޯލްޑަރުން ބާރު އަލައިދީފައި ހުރީމަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިފަވޭ ކޮމްޕެނީގެ ގަވަރނަންސް ވެސް އެކަން ފުރިހަމަ ނުވާކަން އެބައޮތް. އަޅުގަނޑު އެ ކުންފުނިތައް އޮތީ އެބަ އޮތް އޮތް. މިހާރު އެޗް.އެސް.އެމް.އޭގެ ސްޓްރަކްޗަރ މިއަދު ޚާއްޞަކޮށް ކުންފުނީގެ އޮޕަރޭޝަންގެ ތެރޭގައި ވެސް. އެސް.ޓީ.އޯއިން ކޮންޓްރޯލް ކުރަނީ ބޯޑު ބޭނުންވާ ފަދައިން، ދެން ޑިރެކްޓަރުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކުންފުނި މި އޮޕަރޭޓްކުރާ. އެ ލިބޭނެ ޓާސްކް ވެސް ދެން ނަންނަން. ދެން އެކަން ބަލައި، އެހެން އިންޓަރނޭޝަނަލް އެސް.ޓީ.އޯއިން ހަމަ ފުރިހަމަ ޑިރެކްޓަރުންގެ ކޮމިޓީ މި ދިނީ ކުންފުނީގެ ކޮލެޖިއޭޓް. ދިމާވީ ކުންފުންޏެއް. ދެން މި ޝޭރު އޭ ކުންފުންޏެއް އޮޕަރޭޓް ކުރާ އެ ޑިރެކްޓަރުން އެކަމަށް ނިސްބަތްވާ ބޯޑު. ހަމަ އެ ކުންފުންޏެއް އޮޕަރޭޝަން މަޤާމު ހަ ފަރާތަކާ ޑިރެކްޓަރ ކުރީ ދެމުން، އޭގެއިން ވެސް ފަރާތަކާ ޑިރެކްޓަރު އެއްސާތަކާ ދަރަނި އެޗް.އެސް.އެމް.އޭ މި ކަނޑައެޅި. މިއީ ދަރާކަނޑާ އެފްޑީޔަން ކަންތައްތައް ނުކުރާ ޖަވާބުދާރީވާ ތަނެއް. ކޮންމެ ދުވަހަކު ކުރިއަށް ގޮވާ ކުންފުނީ ގޮތުގައި ބޭނުންވާ ނެތީ މީހުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ކުރިމަތީ ކުންފުނީގެ ކޮމްޕެނީ ދެ ބޯޑު ޑިރެކްޓަރުން ދެއްކި ކަންތައް ތަރައްޤީ ހިއްސާވުން. ހިޔާވުރެ އެ ކުރިއްޔާ ބޯޑުގައި ހަ ފަރާތަކާ ހަމަޖެހޭނެ ކަމެއް ޑިރެކްޓަރ ގާނޫނާއި ބަލަން ދީފައި ކަނޑައެޅުން، އަހަރެ ދީން ފަރާތަކާ އެ މިލިއަނުން ދަރުމަ މި ގެންދަނީ. އެހެން ކަމަށްވާނީ ހުއްދަދޭނީތޯ؟ މިއީ ކަންތައް ކުރު ބޮޑު ނުން. އެހެންވީމާ، އަދި މިއީ އެއް ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިކަމަށް އެތައް ހާސް ނުނގުނު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަރުނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައިގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް މިސްމެނޭޖްމަންޓްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަށްކަނީ. އެސް.ޓީ.އޯއާ ޙަވާލާގެ އެންމެ ބޮޑު ކުންފުނި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ކަހަލަ ޕްރޮކިއުމަންޓް މިސްމެނޭޖްމަންޓް ބޭރުގެ ކޮންޓްރެކްޓަރުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުންދާތީ ހާލު ޖިބްރީ މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަނީ ސަރުކާރު އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ނުރައްކާ މިކަން މިގޮތަށް ދެނީ ދޮގުއާލާތަކުން ބޮޑުބާރު ކަމަކަށް. އަދި މި ކަންކަން އިސްލާހު ވެސް ވާނުވާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގުޅުއްވާނީ ހަމަ އެޗް.އެސް.އެމްއާގެ ކަންތައްތައް ހިންގަނީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ދިމަދާނީ އަދި ވަރަށް ޕްރޮކިއުމަންޓް މެނޭޖްމަންޓް އޮޅުން ކުންފުނިން އެސް.ޓީ.އޯއާ. މިދިޔަ ހަމަ އައުޖާދުން ކުރަސްތައް ފެށި ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، މި

ކަންކަން ތަނަވަސްކޮށްދޭން ސަބްސިޑީއެއް ގޮތުގައި، ސަބްސިޑީއެއް ގޮތުގައި ތަނަވަސްކަމަކަން އެ ތަން ހިންގަންޏާ ހިންގަންވީ. އެ ތަނަން އަތްބާނައިގެން، އެ ތަނުގެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއަން އަތްބާނައި ކަންތައްތައް ކުރާނީ ކަމަން އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭނީ މިގޮތަށް މިކަން ހިނގަނީ. އެހެންނޫން ނަމަ އެއާ ދިމާ މިހެން ޖެހިގެންވާނެހެން ނަމަ އެ މިހެން ޖެހިގެންވާނެހެން މި ކަމަކާ ވިސްނާ ކަންތައްކޮށް އެ މިހެން ނުކުރާނެ. އެ މިހެން ތަޅުވައި ކުރުވާތީ މިހެން މި ވަނީ. ނޫނީ އެ މިހެން ޖަވާބުދާރީކުރުވާން ޖާގަ އެސް.ޓީ.އޯ ހެޔޮއަދިކުރުގެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ނެތި. އެއީ އެ ބޯޑުން ކޮމްޕްރޮމައިޒްވެފައި ތިބީމަ އެ ނޫނޫނީ. ސަބްސިޑީ ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ޖެހިގަންނަނީ. ދިމާވެގެން މިގޮތަށް ދަރަނި ބޮޑުވެގެން މިހެން ދޭހަކަން ވަރަށް އެސް.ޓީ.އޯގެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ތިއްބާފަ ބޮޑުވެގެން ވެސް އެ ތިބީ މިގައި ކޮމްޕްރޮމިސްވެފައި، ކޮމްޕްރޮމައިޒް ވެސް ވެފައި.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި މައްސަލަ ބަލަން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަނަށް ފޮނުވަންވީނު އެހެންވީމަ. މި ބާބު ކުއްލިއަކަށް މައްސަލައާ މި އެއްކޮށް އެހެންނު؟

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދޫހު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެމް.ޕީ.އެލްގެ އޮޕަރޭޝަންތަކަށް ބަޖެޓުން ޚަސާރަ ގޮތުގެ މުޢާމަލާތް ގުޅޭ ކުރިއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް 2018 އިން 2020 ވަނަ އަހަރު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމި ކަންތައްތައް ހުށަހަޅައިދީ އިތުރު 5.5 ގައި މި ހުރި ކަންތައްތައް އާގައި މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅި ޤާނޫނީ މުއްދަތުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން 3 މަސްދުވަސް.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމަދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަމްދޫހު ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މަންދޫބު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް ބަމަދު އެ ތާއީދުކުރެއްވީ. ރުހިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވޯޓުދެއްވުން ދެއްވުން. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ! އިއްތިފާގުން ފާސްވި. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑުމެން 2 މައްސަލައެއް އެބަ އޮތް ދޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ހޯމަ ދުވަހުގެ 9:30 ގައި އެޖެންޑާކުރާނަން އިންޝާﷲ. އެހެންވީމާ، މިހިސާބުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ނިންމާލަމީ އިންޝާﷲ. ޝުކުރިއްޔާ.